

Einblick zu geben in die weltweite Niederlande-Forschung. Daß ein spezielles Leitthema fehlte, hatte allerdings den Nachteil, daß das inhaltliche Spektrum der Vorträge beliebig wurde. Die rein zeitliche Verklammerung anhand historischer Abschnitte blieb die einzige Möglichkeit, die so unterschiedlichen, zum Teil hochspezialisierten Beiträge zusammenzufügen. Durch die Fülle des Angebotes mußte zudem vieles parallel laufen.

Mit der allgemein gehaltenen Konzeption erfüllte der Kongreß die Funktion einer Initialveranstaltung, die möglichst viele Niederlande-Forscher aus aller Welt zusammenführte und zu einem regelmäßigen Treffen dieser Art anregte. Nach der lebhaften Beteiligung und dem interessanten fachlichen Austausch stand am Ende die Ankündigung der Veranstalter, von nun an im Abstand von drei Jahren einen Niederlande-Kongreß in London stattfinden zu lassen. Für Interessenten die Adresse: Centre for Low Country Studies, Foster Court Room 35, University College London, Gower Street, London WC1E 6BT. Unabhängig davon wird die American Association for Netherlandic Studies (AANS) vom 19. bis 22. Juni 1990 an der University of California, Los Angeles die "Fifth Interdisciplinary Conference on Netherlandic Studies" organisieren.

Johan Crasemann

Een nieuwe vorm van kennisoverdracht voor Nederland: de Zomeruniversiteit Zeeland

In augustus 1988 ging in de Zeeuwse havenstad Vlissingen voor de eerste keer de "Zomeruniversiteit Zeeland" van start, een voor Nederland geheel nieuw project op het gebied van kennisoverdracht en kennisuitwisseling. Nadat de eerste "ZUZ" nog een duidelijk experimenteel karakter kende, was de tweede oplage in dit jaar van 21 t/m 26 augustus al zo iets als een vaste instelling in de Nederlandse universitaire sfeer. Een week lang volgden ca. 250 cursisten een bundel van meer dan 25 lezingen naar keuze, allemaal behorend tot de zeven thema's van deze week: regionale ontwikkeling van een grensregio, kwaliteit van de arbeid, gezondheidsethiek, nieuwe media, ontwikkelingssamenwerking, technologiebeleid en milieu en tenslotte landbouw tussen markt en milieu. Voor de eerste vijf thema's waren ook workshops georganiseerd, de anderen themás waren voorbehouden aan studiebijeenkomsten. Aanvullend werden er nog drie debatten gehouden,

die de thema's verder verdiepten, ondermeer met medewerking van prof. Wisse Dekker, ex-directeur van Philips Nederland en adviseur van het tweede kabinet-Lubbers en ook Sicco Mansholt, voormalig landbouwcommissaris van de EG. Betrokken bij dit omvangrijke programma waren dertien hoogleraren en vierendertig geleerden.

De ZUZ was vanaf het begin gericht op kennisoverdracht en meningsvorming. Dit hield over het algemeen méér in dan alleen luisteren tijdens hoorcolleges. Vooral in de workshops en bij de studiebijeenkomsten was er veel ruimte voor actief discussiëren of het ontwerpen van modellen. Deze manier van aanpak leek nu na de tweede ronde de meest geschikte om dergelijke actuele maatschappelijke thema's te behandelen. Dat bleek al uit het onderwerp van de eerste ZUZ *informatisering van de samenleving*, waarin het hele spectrum van de razendsnelle ontwikkeling op het gebied van de communicatie aan bod kwam. In de toch tamelijk korte tijd van een week slaagden de cursisten er in, zich van alle kanten over een onderwerp te buigen, dat in de toekomstige jaren een grote invloed niet alleen op de Nederlandse samenleving zal hebben.

Voorbeelden voor dit project waren soortgelijke instellingen in Engeland, Frankrijk en Duitsland (Berlijn). In Frankrijk worden op verschillende plaatsen de *universités de l'été* georganiseerd, die ook vaak niet langer dan een week duren en waarvan er twee types bestaan. De ene soort gaat over een bepaald regionaal probleem zoals bijvoorbeeld de kring nieuwe steden rond Parijs. Het andere type wordt georganiseerd door politieke partijen, die op universitair niveau een reflectieperiode inlassen waarvoor dan ook kopstukken als Rocard en Mitterand worden uitgenodigd. In Berlijn wordt ieder jaar met Pinksteren een laagdrempelig soort volksuniversiteit gehouden, in Engeland zijn de zomeruniversiteiten geliërd aan de *Open University*, waarbij korte en langere arrangementen mogelijk zijn. Een belangrijke overeenkomst van al deze projecten is dat de nadruk meer ligt op kennisoverdracht en -uitwisseling dan kennisontwikkeling.

Uit het aantal cursisten in Vlissingen bleek duidelijk de belangstelling voor deze mogelijkheid, inzicht te kunnen krijgen in maatschappelijke ontwikkelingen van grote betekenis. Een voorbeeld: de workshop Nieuwe media hield zich bezig met de opkomst van de commerciële televisie in Nederland. Hoe actueel dit onderwerp inderdaad was, bleek uit het dagelijkse krantennieuws, waarin stevig discussie werd gevoerd over de vraag of deze concurrentie op de media-markt een ernstige bedreiging zou vormen voor structuur en cultuur van de Nederlandse media-sector. Ondermeer kwam in Vlissingen J. van Tienen, directeur van de dagbladgroep van de VNU (Vereniging Nederlandse Uitgevers) aan het woord, die

een krachtig pleidooi voor het behoud van het dagbladenlandschap in Nederland hield en aan de andere kant had H.N. Stoekenbroek, voorzitter van de Stichting ROOS (Regionale Omroep Overleg en Samenwerking) de concurrentie ook met die nieuwe ontwikkelingen op het gebied van omroep en televisie hoog in zijn vaandel.

Dat de ZUZ niet geïsoleerd in de intellectuele ruimte zweeft, maar een concrete maatschappelijke relevantie kent, blijkt onder meer uit het volgende: De resultaten van de workshop regionale politiek, die in 1988 onder leiding stond van prof. dr. P. Drewe van de Technische Universiteit Delft, hebben geleid tot de opdracht aan de T.U. waar Drewe aan verbonden is, het idee van een nauwere samenwerking van de gemeenteraden van de Zeeuwse buursteden Middelburg en Vlissingen nader te bestuderen. Uit deze studie is een rapport voortgekomen, dat nu aanleiding biedt voor concreet handelen.

Ook in augustus 1990 komt er weer een ZUZ, over de onderwerpen wordt op dit moment zowel met geleerden en cursisten gesproken. Voor de buitenlander is de zomeruniversiteit een bijzonder aantrekkelijke mogelijkheid, uitgebreide inzicht in en kennis van de actuele Nederlandse samenleving te verkrijgen.¹

1) verdere informatie verstrekt de auteur van dit stuk graag op verzoek